

سوخت گیری هوایی یک فروند تاکت از بوئینگ ۷۰۷ نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران توسط سرمختصص سوخت رسانی هوایی، صابر عبدالرزاق

پاسداشت نقش سوخت رسانان در حمله به پایگاه H۳ در عمق خاک عراق

پشتیبانی مقتدرانه از نبردهای هوایی

علی نوروزی
روزنامه نگار

خورشیدی با استفاده از تانکرها شعاع عملیات خود را بشدت گسترش دادند اما با ورود اف ۱۴ها در سال ۵۵ سوخت رسان‌ها مأموریتی جدید یافتند. خلبانان اف ۱۴ ایران بعد از چند دوره فشرده به‌دنبال سوختگیری هوایی رفتند که با وقوع انقلاب آموزش مذکور نیمه تمام ماند. با نزدیک شدن شراره‌های جنگ، دیگر تأمل جایز نبود. خطر نفوذهای گاه و بی‌گاه شکاری‌های عراقی فراگیری فنون سوختگیری خلبانان اف ۱۴ها را ضروری کرد. یکی از متخصص‌هایی که در این روند نقش پر رنگی داشت سرمختصص سوخت رسان مرحوم صابر عبدالرزاق بود. وی که تجربه انتقال آر اف ۴، اف ۴، اف ۱۴های خریداری شده به ایران با سوختگیری هوایی را داشت به‌عنوان کاربر اصلی سوخت‌رسان‌ها آموزش سوخت‌رسانی به خلبانان فانتوم و اف ۱۴ در روزهای ابتدایی ورود تانکر ۷۰۷ به ایران انجام داد. بزودی با آغاز جنگ اهمیت این فناوری راهبردی خود را بیش از پیش نشان داد. افرادی نظیر عبدالرزاق با رساندن سوخت به شکاری‌های ایران عملیات‌های بزرگی را رقم زدند.

شکرت در عملیات‌های ۱۴۰ فروندی یکم مهر ۵۹ تحت نام کمان ۹۹، مروارید (۷ آذر ۵۹)، بیت المقدس (آزادسازی خرمشهر،

برتری نیروهای مسلح ایران در سال‌های جنگ ۸ ساله نسبت به دشمن تنها به بحث رشادت و روحیه خلاصه نمی‌شد. واقعیت این بود که تخصص در این جنگ که بسیاری از کارشناسان آن را یک جنگ مدرن می‌دانند نیز نقشی بسیار پررنگ داشت. یکی از تخصصی‌ترین بخش‌های این جنگ به عملکرد گردان‌های سوخت رسان هوایی باز می‌گردد. پیش از انقلاب اسلامی، افسران با تجربه دوره دیده نیروی هوایی ارتش بخوبی پی برده بودند که مراقبت از آسمان و خاک پهناور ایران تنها در صورتی ممکن است که رهگیرهایی با رادارهای قدرتمند همواره در چند نقطه مراقب کل خاک کشور باشند. طبیعتاً با توجه به محدودیت سوخت یک جت جنگی، این رهگیرها مجبور بودند مدام بر زمین نشسته و سوختگیری کنند مگر آنکه بتوانند از روش سوختگیری هوایی بهره ببرند. به‌همین منظور سفارش یکی از بزرگترین ناوگان‌های سوخت رسان جهان به شرکت بوئینگ داده شد.

فناوری سوخت‌رسانی در آن سال‌ها محدود به چند کشور خاص بود چرا که نیاز به خلبانانی بسیار دقیق و بی‌باک داشت. فانتوم‌های ایران در سال‌های ۵۶ تا ۵۹

ثامن الانمه(شکست حصر آبادان)، طریق القدس (آزادسازی بستان، سلطان، اوسیراک، اج- ۳، عکسبرداری از بغداد، موصل، کرکوک و وزن پل معلق روی اروند رود همگی از عملیات‌های بزرگی بود که سوخت رسان‌ها و مرحوم عبدالرزاق در آن حضورداشتند.

خلبان‌های اف ۴ و اف ۱۴ می‌گویند در مأموریت‌ها و هنگام کاهش سوخت، استرس ناشی از این اتفاق آنقدر زیاد بود که لحظه‌های اتصال هواپیما به بوم سوخت رسان برای آنها با هیجان زیادی می‌گذشت. در آن شرایط برای آنها سرعت عمل بوم اپراتور مهم بود که تا قبل از اتمام سوخت با رسیدن دشمن بتوانند مجدداً با باکی مملو از بنزین به کار ادامه دهند.

زننده یاد «صابر عبدالرزاق» در سال ۱۳۲۰ خورشیدی و در شهر تهران به دنیا آمد. آنگونه که خود در خاطراتش می‌گفت، از همان دوران کودکی، با تماشای پرواز هواپیماهای مختلف و خصوصاً جنگنده‌های F-۸۶«سپیر» برفراز آسمان تهران، شیفته پرواز شد و این اشتیاق مقدمه‌ای بود تا پس از اتمام تحصیلاتش، در سال ۱۳۴۹ به استخدام ارتش درآمده و وارد نیروی هوایی شود.

در ابتدا و پس از گذراندن دوره‌های مقدماتی، به مدت دوسال، سوار بر هواپیمای

اجرا کردند.

پس از آغاز یورش ارتش بعث صدام به کشورمان در روز ۲۱ شهریور ۱۳۵۹، مرحوم عبدالرزاق از جمله اولین نیروهایی بود که بلافاصله در گردان حاضر شد و در قالب نخستین گروه پرواز، به‌عنوان سرمختصص سوخت رسان هوایی آماده پرواز شد.

زننده یاد عبدالرزاق از همان روز، به مدت ۸ سال در عملیات‌هایی چون «مروارید»، «حمله به پایگاه های اج- ۳، عملیات ۱۴۰ فروندی آزادسازی خرمشهر، شکست حصر آبادان، شکست محاصره سوسنگرد، عملیات والفجر ۸، پشتیبانی از کشتی‌ها در جنگ نفتکش‌ها» شرکت کرد و بارها تا مرز شهادت پیش رفت. در ۳ سال نخست جنگ به‌دلیل پروازهای بی شماری که داشت موفق به دریافت ارشدیت و تشویق از دستان فرمانده وقت نهاجا شهید جواد فکوری شد.

تأثیر صدای دلنشین زنده یاد عبدالرزاق را باید از خلبانانی پرسید که عملیات‌های تاریخ‌سازی چون «عکسبرداری از منطقه سبز بغداد»، «مروارید» و... را با موفقیت صدراعصری اجرا کرده باشند و یک گام مانده تا رسیدن به خاک میهن، به‌دلیل اتمام سوخت، واهمه از دست دادن مرکب پیروز و چند ده هزار دلاری، آنها را نگران و مضطرب کند.

سرمختصص سوخت رسان هوایی صابر عبدالرزاق مانند مادری مهربان، کودک خود را سیراب می‌کرد. این مادر، همه خطرها را به جان خرید تا حتی یک خلبان و حتی یک جنگنده نیز از قهرست موجودی نیروی هوایی کم نشود! حساسیت داستان زمانی بیشتر می‌شود که در گیرودار تعقیب و گریز و فشارهای روانی خلبانان رهگیر، خلبان جنگنده ای تشنه و سکانداران هواپیمای سوخت رسان (آن هم در ارتفاع پست)، سرمختصص سوخت رسانی، حتماً بایستی مأموریت اصلی را به انجام برساند(مأموریتی که همه تلاش‌ها و خطر کردن خلبانان رهگیر و سوخت رسان برای انجام این کار صورت گرفته) و در کمال آرامش، بوم سوخت‌رسانی را به جنگنده تشنه متصل کند! زننده یاد عبدالرزاق مانند بسیاری دیگر از همکارانش، یک‌تمام‌کننده تمام عیار بود! تمام‌کننده مأموریت‌های مهم و حیاتی. وی دوشادوش خلبانان سوخت رسان، جنگنده بمب افکن، شناسایی و دیگر هم‌زمان خود در رسته سوخت رسانی، حماسه‌های ماندگاری خلق کرد. مرحوم صابر عبدالرزاق و هم‌زمانش حتی در روزهای منتهای ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی، با هدف حفظ قابلیت سوختگیری هوایی، در تمرینات پیچیده گردان سوخت رسان، حضور فعالی داشتند.

مرحوم عبدالرزاق از جمله پرسنل نیروی هوایی بود که در مأموریت‌های انتقال جنگنده‌های تازه خریداری شده اف ۴

مرحوم عبدالرزاق از جمله پرسنل نیروی هوایی بود که در مأموریت‌های انتقال جنگنده‌های تازه خریداری شده اف ۴ واف ۱۴ از خاک امریکا به ایران نقش مؤثری داشت و ضمن همراهی این پرنده‌های نو، سوخت‌رسانی این تازه واردهای تاریخ ساز را انجام دادند و بعدها در بخش آموزش سوخت‌رسانی این تازه واردهای تاریخ ساز را انجام دادند و بعدها در بخش آموزش سوخت‌رسانی هوایی به این جنگنده‌ها نیز در نقش یک مربی دلسوز ایفای نقش کرد

شهید یاسینی، شهید بابایی و هزاران هزار شیرمردی که یازنده‌اند و راوی ۸ سال حماسه و ایثار هستند یا اینکه به لقاءالله پیوسته‌اند و خودبخشی از این افسانه‌اند.

بسیاری از این مردان نیک، در پایان هر حماسه‌ای که خلق کردند، نزدیک مرزهای میهن عزیزمان، وقتی طنین صدای سرمختصص ۷۰۷ صابر عبدالرزاق را شنیدند، تپسمی بر گوشه لب شان نقش بست. آخرین لحظاتی که می‌توانست بد تمام شود، طنین صدای «صابر» خوب تماشا کرد!

مرحوم صابر عبدالرزاق در نهایت در سال ۱۳۷۹ و پس از ۳۰ سال خدمت شرافتمندانه، بازنشسته شد و در سال‌های بازنشستگی نیز هر جابه حضور و نیاز بود، درنگ نمی‌کرد. آموزش نسل‌های جوان سوخت رسان، خدمت در مجموعه «ساها» به‌عنوان مدرس، تلاش در راستای جمع‌های هم‌زمان و آغاز تدوین تاریخ شفاهی نیروی هوایی و... تنها بخشی از تلاش‌های او بود. مرحوم عبدالرزاق در نهایت در دهم اسفند ماه ۱۳۹۸ دعوت حق را لبیک گفت و آسمانی شد. هزینه مراسم بزرگداشت سوم و هفتم و سالگرد آن مرحوم از طرف خانواده ایشان صرف تهیه و توزیع اقلام بهداشتی و امور خیریه شد. روحش شاد

یادی از شهید اهل قلم به بهانه بیست و هشتمین سالگرد شهادتش

آوینی، راوی راه آسمان

نجمه سادات بلوری

سید مرتضی آوینی نظریه‌پرداز، مستندساز و نویسنده ملقب و مشهور به سید شهیدان اهل قلم بیستم فروردین‌ماه سال ۱۳۷۲ سر صحنه فیلمبرداری آخرین مستندش در فکه در اثر اصابت ترکش مین به شهادت رسید؛ از آن روز به بعد بسیاری از هنرمندان و دوستان‌اش سعی کردند با ساخت فیلم و نوشتن مقاله و کتاب دریافت‌شان را از آثار و شخصیت سید مرتضی بیان کنند؛ در ادامه مروری کوتاه بر ابعاد شخصیت سید مرتضی آوینی داریم؛ این که چه شد یک فارغ‌التحصیل رشته معماری بعد از انقلاب سر از جهاد سازندگی و جبهه درآورد. سید مرتضی آوینی در شهریور سال ۱۳۲۶ در شهری متولد شد. تحصیلات ابتدایی و متوسطه‌اش را در شهرهای زنجان، کرمان و تهران به پایان رساند و سپس به‌عنوان دانشجوی معماری وارد دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران شد. او درباره تحصیلات

دانشگاهی خود گفته است: «من دارای فوق لیسانس معماری از دانشکده هنرهای زیبا هستم، اما کاری را که اکنون انجام می‌دهم نباید به تحصیلاتم مربوط دانست. من هرچه آموخته‌ام از خارج دانشگاه است. قبل از انقلاب فیلم نمی‌ساختم اگرچه با سینما آشنایی داشتم. شروع انقلاب اساسی این خبر قبل از انقلاب در حوزه ادبیات بوده است؛ با شروع انقلاب تمام نوشته‌هایم اعم از تراوشات فلسفی، داستان‌های کوتاه، اشعار و... را در چند گونی ریختم و سوزاندم و تصمیم گرفتم دیگر چیزی که حدیث نفس باشد، ننویسم و دیگر از خودم سخنی به میان نیآورم.» سید مرتضی آوینی فیلمسازی را در اوایل پیروزی انقلاب و در گروه تلویزیونی جهاد آغاز کرد. گروه جهادی نخستین گروهی بود که بلافاصله بعد از شروع جنگ به جبهه رفت.

از نخستین کارهای او در گروه جهاد می‌توان به مجموعه شش‌روز در ترکمن صحرا، سیل خوزستان و مجموعه مستند خان‌گزیده‌ها اشاره کرد. دو نفر از اعضای گروه در همان روزهای اول جنگ در قصر شیرین اسیر شدند و نفر سوم در حالی که تیر به شانه‌اش خورده بود از حلقه محاصره گریخت. پس از یک هفته که خرمشهر سقوط کرد و گروه که تازه توانسته بود شکل دوباره به خود بگیرد راهی منطقه شد. آنها در جست‌وجوی حقیقت ماجرا به خرمشهر و آبادان رفتند که سخت در محاصره بود. تولید مجموعه حقیقت اینگونه آغاز شد. کار گروه جهاد در جبهه‌ها ادامه یافت. عملیات والفجر هشت که شروع شد، گروه دیگر منسجم و منظم شده بود. همین شد که مجموعه تلویزیونی روایت فتح در همان حال و هوا شکل گرفت و تا آخر کار هم ادامه پیدا کرد. آوینی در این باره گفته است: «انگیزش درونی هنرمندانی که در واحد تلویزیونی جهاد سازندگی جمع آمده بودند، آنها را به جبهه‌های دفاع مقدس می‌کشاند، نه وظایف و تعهدات اداری. روح کارمندی نمی‌توانست در این عرصه منشا فعل

یادی از شهید علی صیاد شیرازی به بهانه بیست و دومین سالگرد شهادتش

پرواز پر غرور صیاد دل‌ها

مرجان قندی
خبرنگار

علی صیاد شیرازی متولد ۱۳۲۳ شهرستان درگز استان خراسان رضوی است. او در سال ۱۳۴۳ در دانشکده افسری پذیرفته شد؛ در سال ۱۳۴۶ موفق به اخذ درجه لیسانس از دانشگاه افسری شد و پس از طی دوره‌های تخصصی تویخانه در خارج از کشور به‌عنوان استاد در مرکز آموزش تویخانه اصفهان مشغول تدریس شد. صیاد شیرازی پس از برکناری بنی صدر برای پایان دادن به ناهماهنگی ارتش و سپاه در آن دوران قرارگاه مشترک عملیاتی سپاه و ارتش را راه‌اندازی کرد و به‌عنوان فرمانده ارتش در آن قرارگاه مشغول فعالیت شد.

یک نشریه فرانسوی در سال ۱۳۶۲ امیر سرافراز ارتش ایران را این گونه توصیف کرده بود: «برای صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش ایران کلید پیروزی به تانک و موشک بستگی ندارد، بلکه تنها به اعتقاد به خدا بستگی دارد. او با سادگی می‌گوید: «من یک سرباز اسلام هستم.» هدف او بر سر جای آوردن نشاندن رژیم مزدور صدام حسین است. او درباره اختلاف و جدایی‌اش از بنی صدر می‌گوید: «ما می‌خواستیم برای خدا بجنگیم ولی او می‌خواست که ما برای او بجنگیم. او مرد تکنیک و سیاست بود اما من مرد جهاد و دفاع مقدس بودم.» علی صیاد شیرازی با نشان دادن رشادت‌های بسیار در میدان جنگ در سال ۱۳۶۰ به حکم امام خمینی (ره) به‌عنوان فرمانده نیروی زمینی ارتش منصوب شد. صیاد تا سال ۱۳۶۵ فرمانده نیروی زمینی ارتش بود و در این مدت همراه با محسن رضایی فرماندهی جنگ را به عهده گرفته بودند؛ قدم به قدم با اجرای دستورات امام خمینی (ره) در روزهای هشت سال دفاع مقدس همراه با فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در طراحی و فرماندهی دهها عملیات پیروزمانده همچون طریق القدس، فتح المبین، بیت المقدس، والفجر، مرصاد و خیبر مشارکت داشت؛ بزرگترین و موفق‌ترین عملیات طول جنگ تحمیلی حاصل همفکری و اتحاد این دو بود که امام سنگ بنایش را گذاشته بود، تا اینکه در